

**УНИВЕРЗИТЕТ АЛФА – БК
ФАКУЛТЕТ ЗА ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И РЕВИЗИЈУ
БЕОГРАД**

Одлуком Наставно-научног већа факултета за Финансије, банкарство и ревизију, АЛФА – БК Универзитета у Београду, именовани смо за чланове Комисије за оцену докторске дисертације мр Владимира Адамовића, под насловом „Улога монетарне и фискалне политике у ублажавању последица светске економске кризе у Републици Србији“. У вези са тим подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1.1 Биографија

Кандидат је рођен 17.05.1974. године у Београду. Завршио је Економски факултет у Нишу 2002. године. Након тога је уписао последипломске студије на Економском факултету у Косовској Митровици на смеру Економика бизниса у транзиционој привреди, где је 2013. године магистрирао.

Радну каријеру започео је 1998. године у предузећу „Вечити дерби“ у Београду на радном месту руководиоца комерцијалне службе где сам радио до 2003. године. Од 2003. до 2004. године радио је у друштвеном предузећу „Рудо“ на радном месту шефа комерцијалне службе. Од 2004. до 2007. године радио је као професор II Економске школе у Београду. Од 2007. до 15.11.2010. године радио је у Агенцији за привредне регистре у Београду, на радном месту шефа службе за базу података. Од 15. новембра 2010. године је стручни сарадник за економску групу предмета у Београдској пословној школи - висока школа струковних студија.

Служи се енглеским језиком и радом на рачунару у програму Microsoft Office као и радом на интернету

1.2. Списак објављених радова

2. Адамовић В. *“Integral management model and inovativeness of Serbian companies”*, SED 2012, 3-rd Internacional Conference - “Science and higher education in function of sustainable development”

2. Адамовић В. “*Management modeling for making operations more efficient*”, SED 2012, 3-rd Intemacional Conference - “Science and higher education in function of sustainable development”

3. Адамовић В., “*Integrated management as a factor of inovativeness in Serbian companies*”, Communications in dependability and quality management, 4/2012.

2. ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1 Наслов докторске дисертације

Наслов докторске дисертације је: **Улога монетарне и фискалне политике у ублажавању последица светске економске кризе у Републици Србији.**

2.2 Опис

Докторска дисертација се састоји од четири међусобно повезана дела, и то: Уводног дела, Историјско-теоријског, ретроспективно-експликативног дела, Аналитичког дела, Перспективног дела и на крају од закључних разматрања и литературе.

У уводном делу се наводе уводна разматрања, надаље, ту су детаљно дефинисани проблеми истраживања, предмет истраживања, циљ истраживања, дефинисане су хипотезе којима се желе проверити, те наведене научне методе које ће се применити у изради ове дисертације. На крају овог дела је образложена структура рада као и допринос науци ове дисертације.

У историјско-теоријском и ретроспективно-експликативном делу се налази први део под називом ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ГЛОБАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ И ЕКОНОМСКИХ ПОЛИТИКА XX И XXI ВЕКА. У овом делу је дефинисан капитализам као економски систем и глобализација као продукт капитализма. Надаље су наведене неке глобалне економске кризе настале као последице капитализма првенствено је то велика економска криза из 1929. године и последња глобална економска криза настала 2008. године. Након неолиберализма дефинише се кејнзијанизам као економска теорија, те настанак и развој, односно карактер и улога. После кејнзијанизма дефинише се монетаризам као економска теорија где се такође дефинише настанак, развој, те карактер и улога монетаризма. На крају овог дела се образлажу инструменти наведених економских теорија помоћу којих су оне оствариле значајан утицај на развој економске науке, а то је: монетарна политика, фискална политика и државна интервенција као инструмент економске политике.

У аналитичком делу налази се други део УТИЦАЈ ЕКОНОМСКИХ ТЕОРИЈА НА ГЛОБАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ XX И XXI ВЕКА у којем се образлаже деловање неолиберализма, кејнзијанизма и монетаризма на

глобалне економске кризе, односно њихови инструменти, те њихов утицај на глобалне економске кризе. На крају овог дела приказан је један конкретан компаративан приказ деловања неолиберализма и кејнзијанизма, те пример азијских тигрова.

У трећем делу СТАБИЛИЗАЦИОНА ЕКОНОМСКА ПОЛИТИКА објашњава се ортодоксна стабилациона политика која подразумева стабилациону монетаму и фискалну политику и хетеродоксна стабилациона политика, те искуства у њиховој примени.

Четврти део ГЛОБАЛНА ЕКОНОМСКА КРИЗА И ДРЖАВНИ ИНТЕРВЕНЦИОНИЗАМ говори о главним узроцима и последицама глобалних економских криза, те њиховом утицају на светско тржиште.

На крају четвртог дела се конкретно наводе примери државних интервенција у свету, примери развијених земаља, САД као светске веле-силе, ЕУ као развијеног региона и пример Шведске, земље какву је замишљао Кејнс утемељивач државног интервенционизма. Као пример земаља у развоју навешће се Бразил, Русија, Индија и Кина, односно популамо скраћено БРИК.

У петом делу ФИНАНСИЈСКА ПОЛИТИКА, ИНВЕСТИЦИЈЕ И ПРИВРЕДНИ РАСТ објашњава се улога финансијске политике као елемента економске политике у савременим привредама и њен утицај на привредни раст и развој. У овом делу истакнута је улога штедње и економетријски приказан утицаја штедње посредно на привредни раст земаља које су обухваћене овим истраживањем. На крају овог дела приказан је утицај инвестиција и инвестиционе политике на привредни раст и развој држава које су обухваћене истраживањем.

У шестом делу РЕГУЛАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ СИСТЕМА говори о финансијском тржишту као елементу финансијског система те његовој агрегатној тражњи, као и финансијским институцијама елементима финансијског система. Говори се о централној банци финансијској институцији надлежној за спровођење монетаме политике и њеној улози у решавању последица савремене глобалне економске кризе.

У перспективном делу се налази седми део ИНСТРУМЕНТИ МАКРОЕКОНОМСКИХ ПОЛИТИКА НАСУПРОТ МЕЂУНАРОДНЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ у којем се објашњава утицај монетарне и фискалне политике на економске кризе, те њихови инструменти и мултипликатори.

Последњи осми део СТРАТЕГИЈА СУПРОТСТАВЉАЊА МЕЂУНАРОДНОЈ ЕКОНОМСКОЈ КРИЗИ анализирамо резултате истраживања, приказујемо конкретне примере искустава и моделе супротстављања економским кризама у свету, анализирамо функционисање макроекономских политика и њихових инструмената против економске кризе. На крају је извршено тестирање хипотеза и приказани су резултати тог тестирања.

Завршни део ове дисертације чине закључна разматрања у којима су приказани сви резултати стечени током спровођења истраживања односно израде дисертације, додатак који се односи на попис табела, попис слика и попис графикона, те списак литературе која је коришћена како би се урадила дисертација.

2.3 Предмет и циљ истраживања

Будући да се налазимо у времену капитализма, друштвено-економског уређеног система, на којем почива неолиберална економија, треба се присетити тезе Аустијског економисте Josepha Schumpetera који каже да прихватање капиталистичког система значи прихватање просперитета кога прати рецесија и рецесије коју прати просперитет. Такође је познато и стајалиште К. Маркса када је у питању капитализам, који каже да капитализам неминовно води у глобалне економске кризе. Капитализам наине као друштвено економски систем генерише светску глобализацију, а та економска глобализација је главни узрок преношења поремећаја на тржишта широм света.

Све претходно наведене тезе су оправдане узмемо ли у обзир чињеницу да је од почетка неолибералне економије 70-тих година XIX века па све до данас, на светском тржишту било распламсано неколико криза глобалног карактера које су уздрмале светска тржишта, а посебно нам је интересантна последња и актуелна глобална економска криза која је 2008. године кренула са тржишта САД-а, светског заговарача неолибералне економије, чије су последице осетиле готово све земље света и њихов реални сектор.

Последња и актуелна глобална економска криза (2008) је под велик знак питања ставила ефикасност деловања неолибералне економије против глобалне економске кризе.

Деловање неолибералне економије заснива се на монетаризму који се базира на деловању монетарне политике у функцији стабилности цена. Када је глобална економска криза узела свој данак и направила несагледиве последице по светске привреде, увидевши да се не може обуздати либерално вођеном тржишту и мерама монетаризма, многе земље света, а међу првим САД као највећи заговарач неолибералне економије, су интервенисале на својим тржиштима упумпавајући у њих одређена финансијска средства.

Кад говоримо о актуелној глобалној економској кризи многи познаваоци кризе из 1929. године тзв. велике депресије виде доста сличности између те две кризе и борби против њих. Тако нпр. интервенцију садашњег председника САД-а Баракка Обаме који је одобрио упумпавање 787 милијарди \$ у систем САД-а, многи економисти пореде са интервенцијом председника САД - а Frenklina Roosevelta из времена велике депресије 1929. године који је интервенисао на тржиште програмом под називом "New deal". Највећи допринос

у заустављању велике депресије из 1929. године дао је Ј. М. Кејнс својом тзв. кејнзијанском економијом која каже да најефикаснији одговор у борби против кризе може дати државна интервенција базирана на фискалној политици и запослености. Кејнзијанизам базиран на државној политици у облику експанзивне фискалне политике био је актуелан до, 70- тих година XX века доласком на власт Роналда Реагана и Margareth Tacher који су имали потпуно супротно стајалиште од Кејнса и који су сматрали да тржиште и привреда треба да буду либерални. Глобална економска криза је оставила несагледиве поседице на светско тржиште, нека тржишта су доживела потпуни слом, нека су осетила мање последице, али битна чињеница је та да су сва тржишта последњу наду у свој опоравак видела у помоћи од стране државе тј. државној интервенцији која представља темељ кејнзијанизма.

На крају се поставља питање: да ли се неолиберална теорија базирана на монетарној политици и кејнзијанска теорија базирана на државној интервенцији могу супроставити глобалној међународној економској кризи, продукту либералног капитализма? Ови проблеми траже истраживачки приступ и одговор.

Овом дисертацијом ће се детаљно истражити и испитати деловање монетарне политике и систем њеног функционисања на тржишту. Такође ће се истражити и анализирати деловање монетарне политике на глобалну економску кризу, узроке и негативне последице, као и позитивне ефекте које ствара. Истраживање ће обухватити неолибералну економију и монетаризам као и њихова стајалишта у односу на на глобалну економску кризу. С друге стране, истраживање ће такође обухватити и анализирати деловање фискалне политике на тржиште. Посебан акценат ће се ставити на утицај фискалне политике на глобалну економску кризу, узроке и последице. Истраживањем ће се такође детаљно обухватити и разматрати утицај кејнзијанске економије у виду државне интервенције на глобалну економску кризу. Предмет истраживања ове дисертације обухвата могућности утицања монетаром и фискалном политиком на ублажавање последица глббалне економске кризе. Предмет истраживања ове дисертације ће такође обухватити капитализам као друштвено економски уређен систем, те улогу неолибералне теорије, монетаризма и кејнзијанске теорије у ублажавању последица глобалне економску кризу либералног капитализма.

Основни циљ истраживања ове дисертације јесте доћи до емпиријских сазнања везаних за супротстављање монетарне и фискалне политике глобалној економској кризи.

Та емпиријска сазнања подразумевају откривање и заузимање једног потпуно новог правца деловања монетарне и фискалне политике односно подразумевају напуштање досадашњег смера којим је деловала монетарна политика.

Заузимање нових циљева у политици деловања на привреду. Циљ истраживања је научно сагледавање елемената који су укључени у истраживање постављеног научног проблема, а који представља предмет истраживања, у виду сагледавања монетарне и кејнсијанска фискалне политике насупрот последицама глобалне економске кризе. Стајалишта многих економиста су, да је садашња економска политика насупрот глобалној економској лцризи доживела потпуни крах.

2.4 Хипотезе

Основна (радна) хипотеза у овом истраживању полази од претпосиавке да, научно утемељеним сазнањима о утицају монетарне и фискалне политике кроз државну интервенцију могуће је ејикасно и превентивно деловати против глобалне економске кризе настале као продукт либералног капитализма.

Посматрано на практичном и конкретном примеру, анализираћемо и видети како су неке земље примењивале монетарну политику и какви су позитивни и негативни ефекти настајали тим утицајем. Такође ћемо видети како су неке друге земље света користиле фискалну политику у кризним временима.

2.5 Научне методе

Аутор је користио научне методе у складу са циљевима и хипотезама концепта истраживања као што су:

- Метода анализе и синтезе
- Метода статистичке обраде података
- Метода логичке дедукције и индукције
- Алати и методе дијаграма (Дијаграм тока)

2.6 Структура рада

- УВОД
- ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ГЛОБАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ И ЕКОНОМСКИХ ПОЛИТИКА XX И XXI ВЕКА
- УТИЦАЈ ЕКОНОМСКИХ ТЕОРИЈА НА ГЛОБАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ XX И XXI ВЕКА
- СТАБИЛИЗАЦИОНА ЕКОНОМСКА ПОЛИТИКА
- ГЛОБАЛНА ЕКОНОМСКА КРИЗА И ДРЖАВНИ ИНТЕРВЕНЦИОНИЗАМ
- ФИНАНСИЈСКА ПОЛИТИКА, ИНВЕСТИЦИЈЕ И ПРИВРЕДНИ РАСТ
- РЕГУЛАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ СИСТЕМА
- ИНСТРУМЕНТИ МАКРОЕКОНОМСКИХ ПОЛИТИКА НАСУПРОТ МЕЂУНАРОДНЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ

- **СТРАТЕГИЈА СУПРОТСТАВЉАЊА МЕЂУНАРОДНОЈ ЕКОНОМСКОЈ КРИЗИ**
- **ЗАВРШНИ ДЕО**

2.7 Закључак

Глобалним економским кризама које када крену тешко се заустављају и када им се било шта нађе на путу оне ће га разорити, без обзира на њихову економску опредељеност и подељеност. Случај велике економске депресије из 1929. године је да само деловање монетарне политике није довољно, па јој је потребна фискална политика која својим деловањем у садејству са монетарном политиком је успорила, а потом и зауставила велику економску депресију. Након 80. година историја се поновила, а тиме и потврдила важност синхронизованог деловања монетарне политике и фискалне политике коју заговара кејнсијанска економска политика кроз државну интервенцију. Наиме, појавом глобалне економске кризе 2008. године прве антикризне мере које су биле из области монетарне политике и фискалне политике нису донеле позитивне резултате. Увидевши да се само монетарном политиком немогу покрпати све рупе настале глобалном економском кризом, и поучене искуством од пре 80. Година, све земље и највећи противници кејнсијанизма су применили мере фискалне политике, и допуни настале пропусте на тржишту. Тиме се доказало да се само заједничким деловањем монетарне политике и фискалне политике кроз државну интервенцију може ефикасно и превентивно деловати против глобалних економских криза насталих као продукт либералног капитализма.

3. МЕНТОР И ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Компетентност ментора и чланова комисије је потврђена њиховим радовима у релевантним часописима, међународним монографијама, уџбеницима и радовима на многобројним међународним и националним конференцијама из научне области докторске дисертације.

4. КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Имајући у виду дефинисан предмет, циљеве и хипотезу истраживања, добијени резултати су јасно, логички, систематско и методолошки, доследно изведени, приказани и интерпретирани. Приказ и тумачење резултата је урађено стручно и приказано на разумљив начин. На основу свега изложеног, комисија позитивно оцењује поднети текстуални део докторске дисертације. Дисертација кандидата мр Владимира Адамовића је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

На основу укупне оцене докторске дисертације, комисија даје следећи:

ПРЕДЛОГ

Научно-наставном већу факултета за финансије, банкарство и ревизију и сенату АЛФА – БК Универзитета да се докторска дисертација под називом **„Улога монетарне и фискалне политике у ублажавању последица светске економске кризе у Републици Србији”** прихвати, а кандидату мр Владимиру Адамовићу одобри одбрана.

Београд 13.07.2016. године

КОМИСИЈА:

Проф др Пера Петровић,
Универзитет Нови Сад,
Председник комисије

Проф др Славко Вукша
Универзитет АЛФА- БК
Ментор

Доц др Анђелка Аничић
Универзитет АЛФА – БК
Члан